

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. Practicæ Resolutiones circa præmissa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

CAPVT IV.

Praxis circa materiam de Furto ex Societatis
IESV Doctoribus.

17. **C**um Furum sit, ut vidimus, iniusta ablatio rei aliena, §. 2. domino invito: quaeserim, an Captiuus sit hoc praecepto Defurtis interdictum, surripere ab infidelibus dominie pro iniuria capti- uuitatis compensationem? Possunt captiui Christicolæ ab in- uorurum fidelibus iniuste retenti à dominis particularibus absque Christi- iniustitia detrahere congruam compensationem pro capti- colarum. uuitatis iniuria, pro mercede seruitutis, pro lucro cessante, & damno emergente in suis negotiationibus, & bonis ob ab- sentiam à patria, & pro sufficientia redemptionis. An pos- sicut alijs quacumque voluerint surripere? Non solum à domi- nis, sed & à cunctis possunt Turcarum mancipia surripere quocumque voluerint, ex tacito suorum Principum Christia- norum consensu. Molina de iust tom. 1. tract. 2. d. 37. num. 1. Molm. non solum id de mancipiis, sed & de omnibus Christianis asseruit. Addit Sanchez opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 4. dub. 5. n. 38. Sanch. posse Christianos vestigalia à Turcis imposita fraudare. Horum ratio est, quia Turcæ sunt hostes publici, & bona Christianorum tyrannicè possident. Vnde Principes Chri- stiani ius habent bellum eis indicendi, eosque iure belli bo- nis eos spoliandi. Præsumitur autem Principis consensus, vt surreptione bonorum, viris inimicorum imminuantur. Quid si scandalum sequeretur, aut aliorum Christianorum dam- num, ut deberet interuenire mendacium, conscientia erronea, aut fidelitatis fractio? Christiani furantes Turcarum bona peccarent. At si haberent fœdus, vel aliquod saluum con- ductum, ad restitutionem tenerentur; quia nullo pacto præ- sumi potest Principis consensus. Porro in aliis casibus Petrus Hurtado, & alij eos à restitutionis obligatione excusant; Hurt. quia restituendo vires hostium Ecclesiæ auferent; & quia consensus Principis Christiani præsumitur quoad substan- tiam, si non quoad modum.

18. Constat paruitatem materia excusare à lethali piaculo: §. 2. excusat ne in furto reliquiarum? Si quantitas reliquiarum magna De reli- sit, & non Diui egregij, si parua, aut non magnæ apud domi- quiarum nium æstimationis, materiæ paruitas excusat. Nam, Pal. tom. 1. furti. tract. 8. d. 1. p. 6. n. 19. auctore, reliquiarum non tam ex quanti- Pal. tate, quàm ex dignitate, & æstimatione pensandæ sunt.

19. Accipie

19. *Accipit quis ab Ecclesia de licentia Episcopi reliquias excusatur ne à furto sacrilego? Minimè; quia Episcopus, aut Sanch. Præpositus non habent reliquiarum dominium. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 43. num. 23.*

§. 3. 20. *Circa quantitatem sufficientem ad graue furtum placita Doctorum exprime.* Nauarrus asseruerat diuidium De graui regalem, Salonius vnum argenteum, Medina duos, Vega quatuor, aut quinque. Marchantius victum vnus diei eius personæ, à qua quis furatur, Rodriguez duos aureos, Bañes maiorem quantitatem. Bonacina distinguit quatuor genera personarum. Primum illustrium & splendide viuentium: secundum communium, & viuentium ex redditibus: tertium mechanicorum & labore degentium: quartum mendicantium. Respectu primi generis personarum ait quantitatem grauem esse nummum aureum. Respectu generis secundi quatuor regales plus minusve. Respectu tertij duos. Valent. Respectu quarti vnum. At ex nostris *Valent. tom. 3. d. 5. q. 10. part. 16.* tres dragmas grauem materiam asseruit. Molin. *Molina de iust. tom. 3. d. 685.* quantum satis est ad conducendam operam fossoris terræ vnus diei, circa ordinarios. Alij aliter. Nos autem vt à difficultatibus opinionum, aut nimium rigidarum, aut nimium laxarum expediremur, aliam viam faciliorem inire curauimus, quam num. 3. expressimus.

21. *Sufficit ne quantitas assignata ad graue furtum filiorum familiaris, aut Religiosorum?* Plus in his requiritur ad furtum mortale. Sotus in Religiosis requirit duorum aureorum quantitatem. Ledesma asserit non sufficere octo regales. Sanch. *Sanchez summ. tom. 2. lib. 7. cap. 20. num. 3. & 6.* quatuor saltem argenteos requiri docet, amplius autem in comestibilibus.

§. 4. 22. *An multa furti parua ad vnum mortale coalescant?* Ita De furtis planè. v. gr. quis paulatim modica surripit; & in vltimo furto minimis. complente materiam peccati mortalis, recordatur præteritorum: peccat mortaliter, & ad restitutionem tenetur? quia incipit esse alienæ rei in notabili quantitate inuito domino retentor. *Quid si furans vltimum obolum, haberet animum statim illum restituendi?* Non delinqueret mortaliter; quia illa modica retentio non esset notabilis iniuria. Granad. *Granadus 1. 2. cent. 6. tract. 2. d. 2. sect. 3. n. 51.*

23. *An qui vltimum obulum abripuit, & fit ideo grauis furti reus: teneatur totam quantitatem, qua ex minutis illis furtis conluit, restituere?* Non ad totam quantitatem tenetur sub mortali, sed ad illam qua ablata, furtum graue non remaneret.

24. Ex aliquo ne capite probabile est, minuta furta nunquam ad constituendum mortale piaculum coalescere? Porro Emanuel Saa v. Furtum, num. 8. asserit, & ab onere restitutionis liberat, si non procedant ab eadem voluntate continuata; sic enim multa venialia furta vnum mortale non constituent. Veriorem autem reputo sententiam oppositam hac cum limitatione, tunc scilicet modica furta coalescere in vnum, quando fiunt in eodem genere negotij, & animo ditescendi, vt contingit in vendentibus oleum, vinum, & similia: & quando non sit magnum à furto in furtum intervallum. *Quantum intervallum debet esse, vt furta hac non coalescant?* Responder Sanchez sum. tom. 2. lib. 7. cap. 21. n. 10. Filliuc. Vnius anni. At Filliucius verosimilius, Vnius mensis vel dimidij Addit Sanchez num. 17. maiorem quantitatem requiri ad mortale in furtis minimis, quàm in aliis: & eo maiorem, quo plures sint domini, quia tunc minus inuiti.

25. Coalescunt ne furta minuta famulorum de rebus comestibilibus, qua claudi non solent? Minimè, si non illa vendenda, sed comedenda abripiant. Lessius lib. 2. cap. 12. Less. dub. 8. n. 48.

26. An qui peccauit mortaliter in multis modicis, semper peccet mortaliter, noua modica subripiendo? Asserit Sanchez num. 7. quia renouat implicite retinendi rem alienam notabili in materia voluntatem. Abnegat Filliucius numer. 246. quia huiusmodi furta notabilem quantitatem non consummant, sed consummatum augent; donec alia summa notabilis accrescat, in qua nouum erit mortale piaculum.

27. Ad furanda multa modica, qua grauem constituere quantitatem plures conuenere: an unusquisque grauius deliquit? Ita; quia cum non sit maior ratio in vno, quàm in alio, totum damnum singulis imputatur. Quid, si unusquisque seorsim modicum acciperet ab eodem sciat alios idem gerentes, non tamen illos iuuat, adhortatur? Vasquez 1. 2. tom. 2. d. 146. Vasq. cap. 2. num. 5. docet mortaliter delinquere. Sanchez autem num. 22. non delinquere affirmat; quia non est reus mortalis ratione sui furri modici, nec ratione alieni, ad quod non concurrat, & præter intentionem ipsius est, quod suum cum aliis iugatur.

28. Modicum quis furatur ab Antonio, à quo alij notabilem quantitatem surripuerant: peccat ne grauius? Minimè; quia non est causa notabilis damni iam illati, ob furtum illud paruum. Sic Vasquez n. 6. Vasq.

§. 1. 29. *Dixisti in graui necessitate non licere aliena occultè su-*
De furto vari. Num probabilis contraria sententia? Ex doctrina *Lessij*
varijs. probabilem existimo: quia sicut diues in graui necessitate
Lessius. tenetur dare ita pauper potest accipere absque iniuria: ne-
 que diues in hoc casu potest esse rationabiliter inuitus circa
 substantiam rei acceptæ: sed tantum potest ei modus dis-
 plicere.

30. *Num furtum rei non sacra in loco sacro sit sacrilegium?*
Fagund. Affirmo ex *Fagundæ* non esse, nisi sit ibi deposita quasi sub
 iure & potestate Ecclesiæ; quia res illa non sacra est in Ec-
 clesia quasi per accidens: ergo ipsi Ecclesiæ specialis non
 irrogatur iniuria.

31. *Filius mercatoris, patris bona administrat, & potest à*
patre salarium exigere quantum alicui extraneo deberet: si illud
non posset à patre petendum impetrare, potest ne clam accipere?
Potest quidem ad iustam æstimationem laboris, & industriæ
sua, computatis tamen in dicta æstimatione expensis, quas
pater in ipso efficit alendo. *Laymanus* ita.

32. *Comedi apud furem bona fide cibos furtiuos: num de-*
liqui? *Minimè; attamen Sanchez* affirmat teneri te resti-
 tuere Domino id, in quo factus es ditior. Ego autem tanti
 viri venia assero non teneri ad huiusmodi compensationem
 nisi quando mala fide comedisses. Imò si furti confors non
 fuisti, comedens ex furtiuo solum videris lædere furem, qui
 gratis dat tibi quod ipse surripens restituere tenetur: vnde
 probabile existimo non teneri te ad restitutionem, licet mala
 fide comedisses.

33. *Sartores magistri assolent vendere fragmenta, qua super-*
sunt ex vestibus: an liceat emere? Ex *Sanchez* affirmatiuè re-
 spondeo, quando existimas illa ideo eos iustè retinere, quia
 alias non possunt plenam mercedem impetrare. A famulis
 autem sartorum emere non licet; quia respectu illorum haud
 potest huiusmodi coniectura fieri.

34. *Quis decreuerat iniustum damnum alteri inferre: ego*
equidem meo hortatu eum confirmaui, fuisque causa, ut citius,
& expeditius damnum inferret. Furi stem furandi gratia ascen-
denti scalam tenui, quam etsi non tenerem, tamen ille ascende-
ret. Latronem denique rem furtiuam asportantem adiuui, quæ
tamen sine mea ope auferret: Rogo num in his casibus deliqui,
scenæque ad restitutionem? Respondeo ex *Laymano* te de-
 liquisse quidem, sed ad restitutionem non teneri; quia non
 es causa furti, sed tantum modi, aut circumstantiæ. *Quid si*
hortatus meo, aut securitate, aut auxilio maius damnum infer-

EXAMEN X.

De Legibus in particulari, circa materiam octavi
Mandati Decalogi de falso testimonio
non dicendo.

CAPVT PRIMVM.

De Iudicio temerario.

1. *Ontra octauum Decalogi praeceptum: Non falsum testimonium dices, delinquitur aut iudicio, aut mendacio, aut contumelia, aut detractione, aut susurratione. Quid igitur est iudicium temerarium? Firmus assensus de aliqua re mala ex leuibus iudiciis. Quòdnam peccatum est? Mortale ex suo genere, & contra iustitiam: at si internum tantùm sit, non obligat ad restitutionem; ex leuitate materiae veniale est.*

2. *Vi sit peccatum mortale, quanam in iudicio concurrere debent? Tria equidem. Primò, debet formari sine iudiciis sufficientibus. Secundò, debet ex plena deliberatione efferi. Tertio, certò, & sine vlla formidine. Quae quidem omnia raro concurrunt in temerè iudicantibus; plerumque enim iudicant cum formidine de opposito; nullum autem iudicium citra certitudinem est peccatum mortale.*

3. *Quid igitur de suspitione temeraria dicendum? Non est ex suo genere peccatum mortale, praesertim si contingat ex quodam intellectus errore: sicut neque opinio temeraria.*

4. *Quanam res possunt fundamentum iudicandi exhibere? Dubia de rebus aestimanda momentis suis: de personis interpretanda in meliorem partem. In dubio non teneris interpretari in meliorem partem positiuè & speculatiuè, sed bene negatiuè & practice. Ex charitate in dubio quisque iudicandus probus. Si ferendum iudicium sit, dubia in meliorem partem interpretanda. Ad cautelam, & ex suppositione dubia interpretari possunt in deteriorem partem, & Superiores ob indicia dubia subditos obiurgare possunt. Multa iudicia*